

ozira na občne šolske potrebe vseh slovenskih pokrajin“.

Gospod Stanonik se oglasi na to, ter pravi, da kranjski slovenski učitelji kratkomalo niso nazadnjaki, a oni se ozirajo na potrebščine dejanskega življenja. Zdaj ne pada več mana od dreves, kot nekdaž Izraelcem v puščavi. Ljudje morajo delati, in vaditi tega tudi otroke, da si bodo zamogli kdaj služiti sami svoj kruh. Če bo kdaj jela padati zopet mana, potlej naj hodijo otroci vedno v šolo. (Pravo!)

Gosp. Močnik pravi, da je gosp. Brezovnik pripeljal zborujoče do razpوتا, izreči nezaupnico ali ministerstvu, ki je predložilo novelo visoki vladi, ali pa samim sebi, ako bi na dnevni red postavljeno posvetovanje o noveli kot neobstoječe spoznali in sami zavrgli. On pravi, da bi 8letna šolska dolžnost več škodovala ko koristila; dalje omeni, da, ako bi se slovenski učitelji izrekli zoper novelo, bi potegnili s tistimi, ki visoki vladi stavijo zapreke; politika slovenskih narodnih učiteljev pa ne sme biti drugačna, kot politika slovenskih državnih poslancev, kajti učitelj naj postopa in ravna tako, kakor ljudstvo hoče in kar je narodu v resnični prid.

Tudi gosp. Lapajne in prof. Šuklje sta še enkrat spregovorila nekoliko besed v obrambo šolske novele; zlasti je poslednji omenil, da so v Liberci zborujoči nemški učitelji demonstrovali proti prenapredbi šolske postave zato, ker niso boljši kot nekateri poslanci njihove narodnosti, ki nasprotujejo sedanjemu ministerstvu. Tacih izgledov pa naj značajni slovenski učitelji nikakor ne posnemajo.

Gosp. Brezovnik je zdaj zatrjeval, da so slovenski učitelji iz Štajarskega vselej pripravljeni, izreči vladi zaupanje, samo — o priliki šolske novele ne! (Čudna logika to!)

Nasvèt gosp. Andr. Praprotnika za sklep debate je bil enoglasno sprejet.

Da bi se vendar o tem kaj sklenilo, dani so bili razni predlogi na glasovanje; in večina kranjskih učiteljev, da bi se ji vsaj očitati ne moglo, da ni vzajemnosti in bratoljubju prijazna, izrekla se je za predlog gosp. Gaberščeka (glej zgoraj!)

Sledilo je zdaj še nekoliko nasvetov. Prvega je stavil gosp. Stegnar: naj se visoki vladi izreče zaupanje, kar se je sprejelo enoglasno. — Nasvetovalo se je dalje, naj bi „Uč. Tovariš“ izhajal vsaj po trikrat na mesec.

Slovensko slovstvo.

* *Pripovedke za mladino*, 1. zvezek, spisal Fr. H. v Ptuji 1882., založil in natisnil W. Blanke — je naslov knjižici, debelosti 72 strani, lično tiskani na zavitku s podobo „Zlatoroga“, ko lovca prekucne v brezdno, ki podaja lepo vrsto pripovedek ljudskih izmed Slovencev, Srbov, Čehov itd., gotovo prav dobro došle naši mladini za sv. Miklavža. Zvezku je cena 20 kr.

* *Rože in koprive za šolo in dom*. I. Dva dijaka; trije šolarji in še marsikaj družega. — Na svitlo daje Svitoslav (v korist dijaški kuhinji). V Ljubljani, na prodaj v katoliški bukvarni, tisk Blasnikovih naslednikov — je naslov ravno izišli 32 strani obsegajoči lični knjižici, vsega priporočanja vredni k sv. Miklavžu za našo šolsko mladino.

Naši dopisi.

Iz Gorice 12. nov. (Izv. dop. — Konec.) Meščani se sicer hudujejo, pa niso odločni dovolj, da bi si znali ob svojem času boljše vodstvo odbrati. V našem mestu namreč politika „dei nostri santi diritti“ vse drugo premaguje, naj ubožec trpi potem, kolikor koli mu naložijo. Žalostno je na to stran, da več tisoč Slovencev mora enako osodo deliti v svoji onemoglosti, ker nimajo dosedaj nobenega glasu v starešinstvu. Italijanom ali prav za prav našim Lahom (Furlanom) se uklanjajo celó veliki nemški bogatini in so rajši sami brez vsake veljave, kakor da bi s pomočjo Slovencev tudi oni o koristi mesta določevali. Nemcem, to je nekim velikim obrtnikom nemškega rodú, večinoma slovenski žulj po tovarnah bogastvo kopiči; povračajo pa Slovincem s tem, da delavce tujčijo, vasi blizu tovarn posrednje iznrodujejo in sami nam nasprotno politiko kažejo. Sicer pa je osoda slovenska vseh pokrajinah v tem oziru doslej kolikor toliko enaka — slabo tolažilo za naše razmere!

4. dne novembra je bila na tukajšnji kmetijski šoli (na slovenskem oddelku) preskušnja, katera je tudi to pot pokazala, da je vodstvo in učiteljstvo njeno v pravih rokah. Rodoljubi imajo nad to šolo največ veselje, ker vidijo, da vsaj tu se nam vzgojuje v gmotnem pogledu boljša bodočnost. Preskušnja je bila v novih prostorih krasno zidanega poslopja, ki tudi s slovenskim napisom na čelu dokazuje, da je tu poduk izključno v slovenskem jeziku. Ta pa je tudi edini zavod v Gorici, kjer ima slovenščina svojo veljavo, kakor bi jo imela imeti po vseh učnih zavodih. Kdor pride s Kranjskega v Gorico, naj ne zamudi obiskat slovenskega oddelka kmetijske šole.

V Logu nad Bovcem se je starešinstvo uže udalo, da sprejme groše nemškega „Schulvereina“ za nemško šolo. Vsa soška dolina nima več kot 39 vpisanih nemških uradnikov, in „Schulverein“ hoče tu celó na enem kraju, v priprosti občini svojo „defensivo“ (???) kazati! Kje je še sleparija domá?

Izpod Gorjancev 19. nov. — Drage „Novice“! Več časa je minulo, odkar se nisem oglašil, ker se mi ni zdelo ravno potrebno; danes pa pišem, ker zdi se mi čudno in prečudno, kar se je godilo v zadnjem občnem zboru kmetijske družbe.

Bral sem, da je potovalni učitelj dokazoval potrebo in korist lastnega samo kmetijskega časnika za kmetijsko družbo. Ne poznam g. Kramerja, tedaj ne vem, ali je narodnjak ali kaj družega, da je pa s tem predlogom in utemeljevanjem njegovim kmetovalcem in tudi narodu našemu prav slabo vstregel, to pa previdim koj, in le čudim se, da se je sploh kdo našel, podpirati tako nespamet.

Zdaj pa še vedenje Kramerjevo nasproti glavnemu odboru in nasproti očetu Bleiweisu! jaz in prijatelji moji smo kar strmeli slišati kaj tacega.

Bil sem danes v mestu in v uradnji, govorila sva s starim znancem o tej dogodbi. Ta mi pravi: Verjemi mi, to je Dežmanova zalega, vsaj ni mogoče, da bi rodoljub prišel na tako hudobno misel, narodnim „Novicam“ spodkopavati kmetijsko polje in s tem odtegovati kmetom zdrav političen poduk, ko po pravici vsak hoče vedeti, kaj se godi po svetu. In, sklepa moj prijatelj, ako bi še mogel dvomiti, katera kukavica zlegla je ono jajce, beri zadnjo številko Dežmanovega lista, kako ploska temu sklepu, češ: „še leto ni minulo od smrti Bleiweisove in pod klop se mečejo vsa njegova dela in celó „Novice“, s katerimi je na račun c. k. kmetijske družbe agitiral med kmeti, položili so ad acta“, in hinavsko sklepa:

„ne da bi bilo liberalni stranki treba k temu kaj pripomoči!“

Tako „L. W. Blatt“ sodi o Kramerjevem predlogu in sklepu občnega zbora! Kdo je neki glasoval za nj in kdo napeljal tisti dve kmetijski podružnici k temu, da ste pustili kukovico k svojim gnjezdoma?

Iz Ljubljane. (*God presvitle cesarice Elizabete*) obhajal se je preteklo nedeljo. Delegacija avstrijska pooblastila je svojega predsednika dr. Smolko, cesarici poročiti voščila njena.

— (Obletnico po dr. Janezu vitezu Bleiweis-Trsteniškem) priredijo v Ljubljani mestni zastopniki, kmetijska družba, slov. Matica in čitalnica dne 29. novembra ob 10. uri zjutraj v stolnici škofijski. Maševal bode sv. mrtvaško mašo velikoletni tovariš umrlega, novoimenovani kanonik mons. Luka Jeran. K mrtvašnici vabljeni so vsi častitelji umrlega.

Čujemo, da se enako hočejo spominjati rajnkega rodoljuba tudi častitelji njegovi po manjih mestih in po deželi.

— (*Nemškutarji se kujajo.*) Ljubljanski nemškutarji kujati so se začeli pri zadnji ljubljanski volitvi v državni zbor. Zdaj se kujajo tudi v mestnem odboru, tako da narodna večina ne more več sklepati. V meščanskih krogih govore, da nočejo pustiti, da bi se volil na mesto Ferd. Mahr-ovo nov, prej ko ne naroden ud v deželni šolski svet. Drugi pa pripovedujejo, da se nemškutarjem tudi nič kaj ne cedé sline, slišati nekaj bolj rečnega poročila o mestnih računih: bilanca o mestnem posojilu je neki grozovito žalostna namesto obetanih dobičkov kaže se neki velikanska izguba, memo tega, ko banka, ki je prevzela ljubljanske srečke, pri tem posredovanju zasluži neki 400.000 gold.

Tudi drugi računski sklepi neki kažejo, za koliko ceneje gospodari nova narodna večina mestnega odbora. — Kam bode neki padla ona s tako demonstracijo dr. Suppanu prepevana slava, ako se potrdi, da vse njegove zasluge nimajo prave podlage in da mestu po posojilu nastane velikanska škoda? — Eno je pri vsem kujanji gotovo: Ljubljana, po svoji ogromni večini slovenska, rada ima v svoji sredi Nemca, Laha ali Rusa, ki pa ne skuša tajiti, da živi med Slovenci, brez nemškutarjev pa bode Ljubljana prav lahko shajala in smemo upati, da bode gospodarsko in politično napredovala brez njih. Naj se tedaj le kujajo, nam ne bo žal!

Prihodnja seja mestnega odbora je v petek 24. dne t. m. in na dnevnem redu so med drugim tudi volitev uda v deželni šolski svet, — udov slavnostne komisije in računski sklep leta 1881.

— (*Elizabetni somenj*) pretekli ponedeljek bil je v kljub slabemu vremenu prav dobro obiskan in kupčija bila je dobra. Govedine prignalo se je nad 500 glav in prodala se je večja polovica za dobre cene, posebno urno so šli izpod rok pitani voli, katerih so večidel kupili vnanji kupci. Kónj se je prignalo samo do 150, in nakupili so jih nekoliko Lahi. — Tudi druga kupčija bila je živahna, kramarji se hvalijo, da se je spečalo prav veliko zimskega blaga. — Le en pridelek, namreč zelje, imel je, kakor vso jesen, tudi smajni dan prav nizko ceno, ker je bila dobra letina. — Gledé zelja bilo bi pa res na mestu, da si kmetovalci ljubljanske okolice kaj pomagajo, bodi-si s pomočjo posojilnice ali lastne zadruga, ker znano je, da ljubljansko zelje sloví daleč po svetu in prodaja se dobro, zato bi se morala najti pot, da ga kmetom ne bo treba prodajati po nič.

— (*Močvirski odbor*) zboroval je dne 16. t. m. v prostorih c. kr. kmetijske družbe v navzočnosti gosp. predsednika dr. Koslerja in 10 odbornikov in obravnavalo se je o sledečem dnevnem redu:

- Predsedništvo naznani, da je deželni odbor vrnil 60.000 gold. in obresti posojene mu iz močvirskega zaklada in da se je zato nakupilo 76.000 gold. papir. državne rente, v hranilnici je naloženih 1474 gold., gotovine pa da je ostalo še 80 krajc. — Po predlogu predsednikovem napravi se glavna knjiga, v kateri bo razviden vedno stan močvirskega premoženja.
- Gledé trebljenja močvirskih grabnov „Drobeninka“ in „Lukovškega grabna“ sklene se, da s pomočjo dotičnih županstev odbor sestavi konkurenco in se trebljenje prične spomladi.
- O projektu za osušenje močvirja, ali prav za prav o posebni nagradi za dela izvršena razun po pogodbi dogovorjenih nadinženirju pl. Podhajskemu vnel se je vnovič prav viharan razgovor, katerega so se vdeleževali posebno odborniki gg. Peruzzi, Borštnik in predsednik, ugovarjalo se je temu, da se je načrt odstopil ministerstvu prej, kakor je bilo odboru mogoče pregledati ga.

Konečno se je sklenilo, naj se projekt z vsemi prilogi vred za 14 dni razporeži na ogled vsem odbornikom in še le po tem se bode sklepalo, ali se Podhajskemu privoli kaj več plače ali ne.

Konečno priporočali so odborniki Babnik, Kraljič, Korše in Petrič več manjših grabnov za iztrebljenje v prihodnjo spomlad.

— (*Trgovinsska in obrtna zbornica kranjska*) zborovala je dne 17. t. m. zvečer ob 6. uri v mestni dvorani. Predsednik gosp. Kušar prebral je pismo gosp. župana ljubljanskega Petra Grasselli a, v katerem izreka zahvalo za častno zaupanje, katero mu je zbornica izkazala o volitvi državnega poslanca ter želi, da bi mu zbornica naznanila o posameznih slučajih nazore o raznih njo zadevajočih interesih. Odločilo se je tudi za „Rudolfinum“, v katerem bode tudi obrtnijski muzej prostore imel, dati 200 gold.

— (*Odlikovanja*) zarad tržaške razstave in cesarjevega potovanja, pa tudi gledé uprave bosenske razglasila so se pretekle dni. Izmed slednjih odlikovan je: okrožni predstojnik v Banjiluki Rudolf grof Pače z redom železne krone 3. vrste, kancelist Leop. Pečar v Mostaru pa je prejel zlati križec za zasluge. Izmed Tržačanov odlikovani so: predsednik trgovinske zbornice Karol Reinelt z redom železne krone 3. vrste, Karol vitez Rittmayer z baronom, državni poslanec Vucetich prejel je red železne krone 3. vrste; Burgstaller pa plemeniti stan. Župan tržaški Bazzoni prejel je križ komturja Franc Jožefovega reda. Izmed družih odlikovanih še omenjamo hermagorskega dekana dr. Jerneja Levičnika, ki je prejel viteški križ Franc Jožefovega reda, župane soške doline z zlatim križem za zasluge s krono oziroma brez te, kateri je bil podeljen bovškemu županu Jonku, deželnemu poslancu A. Kocijančiču, Janezu Kofolu, županu črniškemu Fr. Lebanu, županu solkanskemu A. Mozetiču in še drugim.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor se prične, kakor se zdaj uradno naznanja, dne 2. decembra, to je prihodnjo soboto teden. Dela se v začetku zborovanja ne pričakuje zanimivega, vendar pa bode zanimivo, kako se